

Trị Liệu Ngôn Ngữ: Trẻ Chưa Nói Nguyên Câu

Phạm Thùy Giang, MA CCC-SLP
Chuyên Gia Âm Ngữ Trị Liệu
Đại Học Minnesota, Hoa Kỳ

Trẻ Em

- Bắt chước ngôn ngữ
- Nói được 10 từ hay nhiều hơn
- Nói câu từ 1 đến 3 từ

Căn Bản Trị Liệu

- Chọn những câu ngắn là mục tiêu cho buổi trị liệu.
- Tập nói những câu ngắn trong hoàn cảnh có ý nghĩa đối với trẻ.
- Củng cố những sự cố gắng của trẻ.

Hancock & Kaiser, 2006

Chọn Câu Có 2 Từ

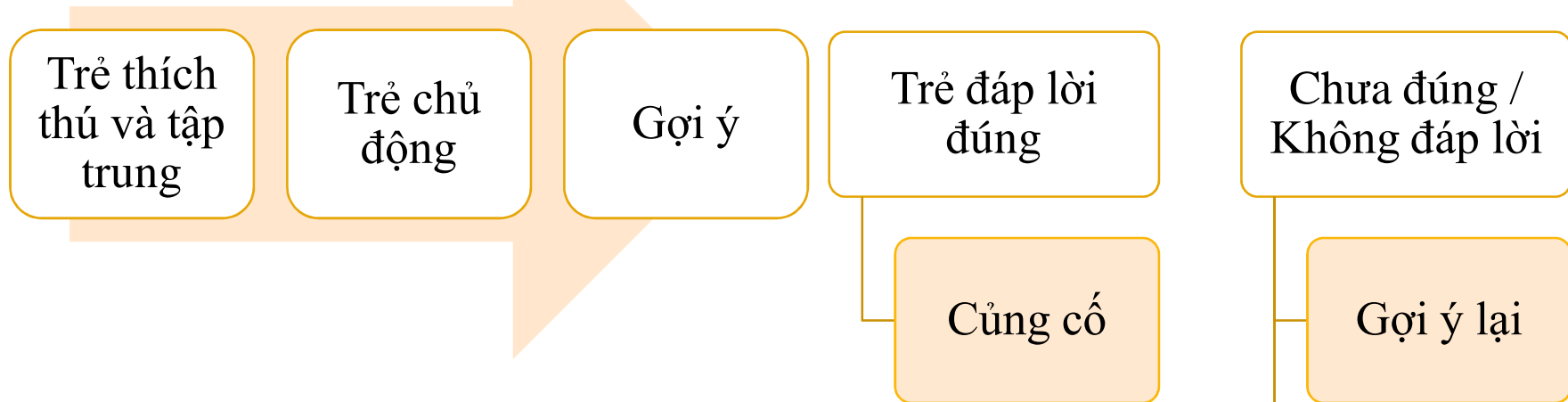
Mối liên hệ	Ví dụ
Tác nhân + hành động	Mẹ ăn, Con ngủ
Hành động + đồ vật	Cho bút bê, cầm bình
Đồ vật + chủ nhân	Giày chị, mũ mẹ
Thực thể + đặc điểm	Mèo nhỏ, cô đẹp
Diễn lại	Thêm nước, chơi nữa
Không tồn tại	Hết sữa
Thực thể + chỉ định	Bàn này, gương đó
Hành động + vị trí	Ngồi ghế, nằm giường

Bloom, 1973; Brown 1973 in Roth & Worthington, 2004

Chuẩn Bị Câu Ngắn

- Xem phim ngắn về đồ chơi này.
- Xin quý vị viết 10 câu mỗi câu 2 từ để có thể tập luyện với đồ chơi này.
- Câu 2 từ có thể cùng loại (hành động + đồ vật) hoặc khác loại.

- **Gợi ý:**
 - a. Yêu cầu trẻ lặp lại
 - b. Đưa ra lựa chọn
 - c. Hỏi trẻ thích gì
 - d. Nhìn và chờ đợi trẻ đáp ứng

- **Củng cố:** Thêm vào câu của trẻ, cho trẻ đồ vật trẻ yêu cầu

Gợi Ý: Yêu Cầu Trẻ Lặp Lại

- Khi đang chơi, trẻ tỏ ra thích đồ vật gì, người trị liệu làm mẫu và yêu cầu trẻ lặp lại.
- Trẻ giơ tay ra để lấy xe. Người trị liệu cầm xe lên trước mặt trẻ và nói “Hãy nói ‘Cho con xe’.”
- Làm mẫu theo mức độ ngôn ngữ của trẻ:
 - Nói ‘cho con xe’
 - Nói ‘xe’
 - Nhìn cô

Gợi Ý: Đưa Ra Lựa Chọn

- Khi chơi, trẻ tỏ ra muốn đồ chơi gì.
- Người trị liệu cầm lên hai đồ chơi, mỗi tay một đồ chơi và nói “Chạy xe hay đọc sách?”.
- Nói ở mức độ của trẻ:
 - Con thích xe hay con thích sách?
 - Chạy xe hay đọc sách?
 - Xe hay sách?
 - Xe ... sách?

Gợi Ý: Chờ Đợi Trẻ Đáp Ứng

- Khi chơi, trẻ tỏ ra thích đồ chơi nào.
- Người trị liệu đặt tay lên để giữ lại đồ chơi đó và nhìn vào mặt trẻ.
- Đợi trẻ nói và củng cố ngay.

Kết Hợp Phương Pháp

- Yêu cầu trẻ lặp lại từ.
- Đưa ra hai lựa chọn, đợi trẻ trả lời.
- Giữ đồ chơi, nhìn trẻ, và đợi trẻ chủ động.
- Mỗi lần trẻ chủ động hoặc đáp lời, người trị liệu củng cố ngay bằng cách cho trẻ đồ vật và thêm vào câu của trẻ.
- 10 lần / 20 phút chơi.

Đồ dùng trong Trị Liệu

Dự án GD Đại học II
Khoa Giáo dục Đặc biệt - ĐH Sư phạm Hà Nội

Tập Nói Nguyên Câu & Trả Lời Câu Hỏi

- Nói tên của mỗi nhân vật.
- Nói nơi mỗi nhân vật đứng.
- Tập nói nguyên câu có kết cấu ổn định:
- Con bò ngủ trong chuồng. Con gà ngủ trong ổ. Cậu bé ngủ trên giường.
- Con bò kêu bò. Con heo kêu ừ ừ. Con gà kêu cục tác.
- Cậu bé ở trên lầu. Con heo ở trong chuồng heo. Con ngựa ở trong chuồng ngựa.

Tập Nói Nguyên Câu & Trả Lời Câu Hỏi

- Trả lời câu hỏi ‘Con gì’:
- Con gì trên xe lửa? Con gì trước xe gấu? Con gì sau xe rùa?
- Nói nguyên câu có kết cấu ổn định:
- Con thấy xe của gấu.
Con thấy xe của rùa.
- Ba con gấu trên xe.
Sáu con rùa trên xe.
- Xe gấu trước xe hươu.
Xe rùa sau xe hải cẩu.

Hoạt động: Làm Theo Lời Chỉ Dẫn 2 Bước

- Thu thập 20 đồ vật trẻ quen thuộc.
 - Chuẩn bị danh sách 10 lời chỉ dẫn 2 bước.
 - Đặt 3 đồ vật trên bàn trước mặt trẻ.
 - Yêu cầu trẻ làm theo từng bước một.
 - Nếu trẻ làm được, yêu cầu trẻ lắng nghe lời chỉ dẫn 2 bước và làm theo.
-
- Đưa cho cô cái áo và đẩy xe đi.
 - Dắt con chó và ném quả banh cho bạn.
 - Mở quyển sách và đưa cho cô cái ly.
 - Cầm cái ly lên và đưa cho cô cái nón.

Hoạt động: Nói Câu 2 Từ

- Chuẩn bị danh sách 20 câu có 2 từ = hành động + đồ vật, gồm những từ trẻ quen thuộc.
- Chuẩn bị đồ vật và cho vào một bịch lớn.
- Mỗi lần trẻ lấy ra một đồ vật, yêu cầu trẻ nói tên đồ vật ‘Cái gì đây?’ và làm hành động với đồ vật như ‘mở bình’. Khi trẻ đang mở, hỏi trẻ đang làm gì? ‘mở bình’. Nếu trẻ nói được câu 2 từ, làm mẫu câu dài hơn ‘Con mở bình rồi’.

Mở bình

Ném banh

Đá banh

Uống nước

Mở sách

Đọc sách

Chải tóc

Rửa chén

Sinh Hoạt: Trả Lời Câu Hỏi

- Chuẩn bị đồ chơi có 4 nhân vật (cha, mẹ, anh, chị) và nhiều phòng.
- Tập với trẻ chỉ vị trí ở trong nhà: cầu thang, phòng ngủ, phòng khách, nhà bếp...
- Yêu cầu trẻ cho nhân vật vào phòng: ‘Mẹ ở trong nhà bếp’ và hỏi lại ‘Ai ở trong nhà bếp?’ ‘Mẹ ở đâu?’

Hoạt động về Phân Loại/Diễn Đạt

Con người

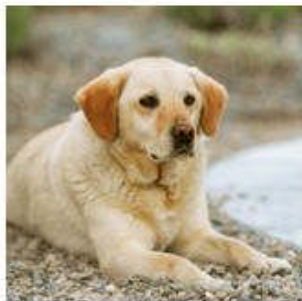
Các loại

Thức ăn

Thực vật

Thú vật

Chuyên chở

Đồ vật

Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Hoạt động về Phân Loại/Diễn Đạt

Chức năng

Làm gì?

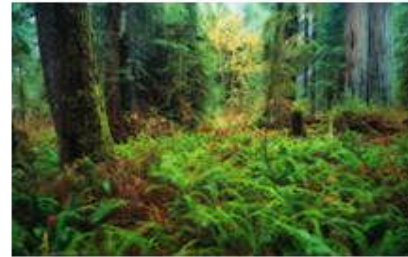

Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Hoạt động về Phân Loại/Diễn Đạt

Vị trí

Ở đâu?

Tìm ở đâu?

Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Hoạt động về Phân Loại/ Diễn Đạt

Nhìn như thế nào?

Hình dáng?

Được chế bằng gì?

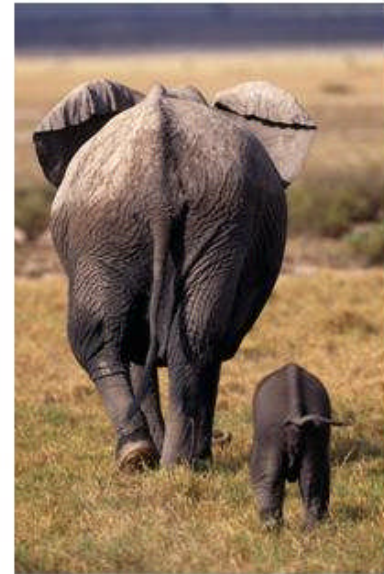
Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Hoạt động về Phân Loại/Diễn Đạt

To hơn

Kích thước

Nhỏ hơn

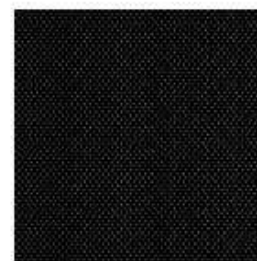

Vừa ...

Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Hoạt động về Phân Loại/Diễn Đạt

Màu

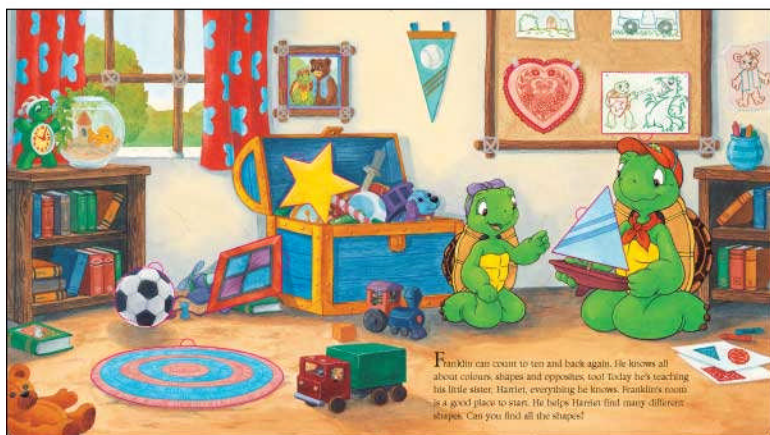

Courtesy of: Kelly Nett Cordero

Cùng Nhau Xem Sách: Chọn Sách

Trẻ thích thú nhiều

- Hình ảnh phong phú
- Nội dung câu chuyện
- Lời văn

Trẻ thích ít hơn

- Dạy đếm
- Dạy màu
- Dạy chữ abc
- Dạy hình dáng

Chọn Sách Khác Nhau

Dự án GD Đại học II
Khoa Giáo dục Đặc biệt - ĐH Sư phạm Hà Nội

Cùng Nhau Xem Sách

- Có thể đọc một quyển sách nhiều lần.
- Không cần đọc chữ trong sách. Có thể dựa theo mỗi hình ảnh và kể truyện thích hợp với mức độ ngôn ngữ của trẻ.
- Không cần coi từ đầu đến cuối. Có thể lật đến trang trẻ thích và nói về hình ảnh.

Cùng Nhau Xem Sách

Phương Pháp

Ví Dụ

Bình luận: Đề ý sở thích của trẻ và bình luận về hình đó (và đọi).

(Trẻ chỉ đến quả banh trong hình). Người lớn nói “Con thích chơi banh hả?”

Đặt câu hỏi: Theo sở thích của trẻ, đặt câu hỏi theo mức phát triển của trẻ.

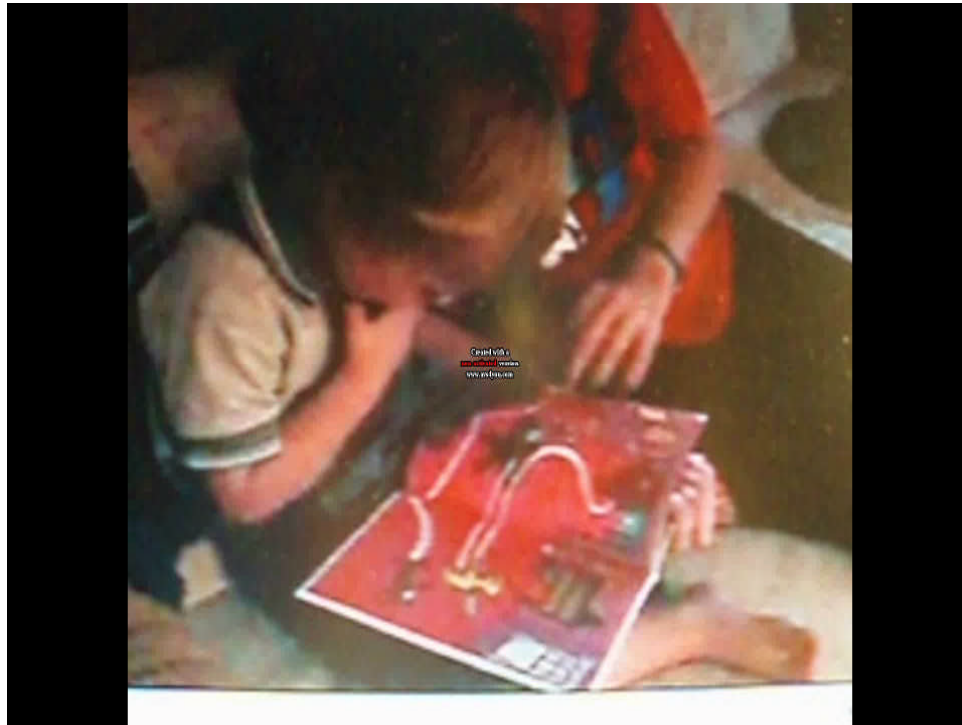
(Trẻ chỉ hình và nói ‘nhà’). Người lớn hỏi: “Nhà này to hay nhỏ?”

Thêm vào câu của trẻ và đọi

(Trẻ nói ‘ngủ’) Người lớn nói “Em bé ngủ”

Cùng Nhau Xem Sách

Ghi xuống những phương pháp người trị liệu áp dụng khi cùng trẻ xem sách.

http://www.youtube.com/watch?v=yw_Vz664omE

Dự án GD Đại học II
Khoa Giáo dục Đặc biệt - ĐH Sư phạm Hà Nội